

Digitális világ (DIVIL) 2.

az SZTE IKIKK
Digitális Társadalom Kompetenciaközpontjának
szakmai konferenciája

program és absztraktok

Szeged, 2024. december 11-12.

Szent-Györgyi Albert Agóra,
Szeged, Kálvária sgt. 23.

a konferencia

a Szegedi Tudományegyetem Interdiszciplináris Kutatásfejlesztési és Innovációs Kiválósági Központ (IKIKK)

Humán és Társadalomtudományi Klaszter

Digitális Társadalom Kompetenciaközpontjának támogatásával valósul meg

<https://u-szeged.hu/szervezeti-felepités/human/digitalis-tarsadalom>

SZTE IKIKK
Digitális Társadalom Kompetenciaközpont

Interdiszciplináris
Kutatásfejlesztési
és Innovációs
Kiválósági Központ

2024. DECEMBER 11., SZERDA

9:45–10:00 A konferencia megnyitása (Informatórium)

„A” SZEKCIÓ: INFORMATÓRIUM

Digitalizáció a humán tudományokban	
10:00	Sándor Klára, Hegyi Ádám , Szabó Rózsa, Tábitz Nikol: <i>Adatvizualizációs fejlesztések az Inscriptiones Alborum Amicorum adatbázison: problémák és megoldások</i>
10:20	Felföldi Szabolcs: <i>Virtuális kiállítások - A kulturális örökségvédelem és a muzeológia jövője?</i>
10:40	Törőcsik István: <i>Régészeti kutatás digitális térképeken</i>
11:00	Váraljai Anna: <i>Digitalizációs tendenciák Szeged kulturális életében 2020 óta</i>
11:20	Tomkó Zoltán: <i>A digitalizáció nyújtotta lehetőségek a filológiai kutatásokban</i> <i>A Szamosközy-hagyaték példája</i>
11:40	VITA

Sándor Klára, Hegyi Ádám, Szabó Rózsa, Tábitz Nikol (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)

Adatvizualizációs fejlesztések az Inscriptiones Alborum Amicorum adatbázison: problémák és megoldások

A bölcsészettudományi kutatások terén egyre népszerűbbek azok az adatbázisok, amelyek a kutatási eredményeket vizualizálva mutatják be. Szegeden több évtizede épül egy emlékkönyv adatbázis, amely relációs modellt felhasználva készül. A rendszerben tárolt rekordok között nincs kapcsolat, ezért az előadásban azt mutatjuk be, milyen módon lehet az Inscriptiones Alborum Amicorumból kinyerhető adatokat hálózatkutatásra és georeferált térképekre kivetítve felhasználni.

Felföldi Szabolcs (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)

Virtuális kiállítások - A kulturális örökségvédelem és a muzeológia jövője?

Az utóbbi években rohamosan terjed egy új trend a világban. Az internet biztosította nyilvánosságban egyre gyakrabban lehet különféle virtuális kiállításokra lenni. Előadásomban néhány példán keresztül ezen trend okairól, hátteréről, de buktatóiról is igyekszem áttekintő képet nyújtani. Vajon ezek a virtuális kiállítások lesznek a jövő kulturális örökségvédelmének mozgatórugói? Ez lesz a muzeológia jövője? Avagy csupán érdekes mellékvágány lesz-e ez a kiállítások sokezer éves fejlődési történetében?

Töröcsik István (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
Régészeti kutatás digitális térképeken

Az internet széleskörű elterjedése a régészeti kutatásokat is forradalmasította. Ennek egyik aspektusa a régészeti jelenségek kutatása az interneten fellelhető térképek segítségével. Az előadás nem csupán a GoogleMaps, de más térképek felhasználási lehetőségeire is mutat példákat, egyben demonstrálva a terepmunka nélküli kutatás korlátait is.

Váraljai Anna (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
Digitalizációs tendenciák Szeged kulturális életében 2020 óta

Előadásomban bemutatom, hogy az elmúlt években Szeged kulturális ipara miként alkalmazkodott a digitalizációs kihívásokhoz. Kutatásom kérdőíveken alapul, melyben arról faggatom városunk fontosabb kulturális színtereinek menedzsereit, vezetőit, hogy milyen digitális eszközöket (és miért) vezettek be intézményi struktúrájukba az elmúlt években, azok mennyiben váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, és mennyire változtatták meg az intézmény korábbi profilját? Vizsgált helyszíneim az alábbiak: Móra Ferenc Múzeum, Ifjúsági Ház, Kiss Kunszt Galéria, Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, Grand Café, Szent-Györgyi Albert Agóra, József Attila Tanulmányi és Információs Központ, Kövér Béla Bábszínház, Szegedi Nemzeti Színház.

Tomkó Zoltán (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
A digitalizáció nyújtotta lehetőségek a filológiai kutatásokban
A Szamosközy-hagyaték példája

Szamosközy István (1565–1612) neve évszázadokon keresztül leginkább csak egy Padovában 1593-ban megjelent epigráfiai munka miatt volt ismert. Bár négy erdélyi fejedelem (Báthory Zsigmond, Báthory András, Bocskai István, Rákóczi Zsigmond) udvari történetírójaként is szolgált, ebben a minőségében csak kéziratban maradt műveinek 19. századi kiadása után vált egy szélesebb közönség számára is ismertté. A Szamosközy-korpusz részét képezik azok a részben magyar, részben latin nyelvű történeti feljegyzések, melyeket e töredékekkel a 19. században először behatóbban foglalkozó Kazinczy Gábor a nagy történeti művek előtanulmányainak vélt. Szamosközy halálát követően e terjedelmes anyagot többször is szétszedték, lemásolták, majd különböző módokon újra összerakták és megint szétbontották. Előadásomban a sokat hányattatott gyűjtemény kutatásának digitális filológia nyújtotta lehetőségeit vizsgálom.

Digitalizáció és kultúra	
13:00	Horváth Márta: <i>Wattpad – az amatőr kultúrateremtők platformja</i>
13:20	Bencsik Orsolya: <i>A kortárs magyar gyermek- és ifjúsági irodalom reakciói a digitális társadalomra</i>
13:40	Szabó Rózsa: <i>Népmese variációk a videójátékok világában</i>
14:00	Halász Csenge , Tary Blanka, Hódi Ágnes, Fejes József Balázs, Vígh Tibor, Szenczi Beáta: <i>Alapozás, létszükséglet, kihívás: pedagógusok metaforái a szövegértés-fejlesztésről</i>
14:20	Kovács T. Katalin , Janurik Márta, Szabó Norbert, Józsa Krisztián: <i>Az éneklés fejlettségének vizsgálata és tapasztalatai</i>
14:40	VITA

Horváth Márta (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
Wattpad – az amatőr kultúrateremtők platformja

A véleménynyilvánítás szabadsága ugyanolyan módon védendő az online térben, mint offline. Az internet és a szociális média felületei jelentős mértékben átalakították az irodalom rendszerét és az írók, olvasók és terjesztők hagyományos szerepkörét. A Wattpad felületén bárki megoszthatja történeteit online, a hagyományos kiadói kapuőrök nélkül. Lehetővé teszi, hogy az írók közvetlenül kapcsolatba lépjenek az olvasókkal, valós idejű visszajelzéseket kapjanak, és azok alapján befolyásolják történeteik irányát. A platform népszerűsítette a rajongói fikciót (fanfiction), elmosva a határokat az eredeti és a származékos művek között. Míg a szakirodalom egy jelentős része lelkesedéssel fogadja az irodalom rendszerébe is betörő digitális forradalmat, és az írás és publikálás demokratizálódását emeli ki, addig nyilvánvalóak a folyamat negatív következményei is. Mivel a Wattpad bárki számára lehetővé teszi, hogy szerkesztői felügyelet nélkül publikáljon, a platform helyet ad nyelvtani hibákkal, gyenge cselekménnyel és karakterfejlődéssel rendelkező történeteknek is. A szerzők a kereskedelmi sikert a művészi integritás elé helyezik, a kedvelések, szavazatok és követőszámok rendszere arra ösztönzi őket, hogy a népszerűséget helyezték előtérbe. Előadásomban azzal foglalkozom, hogyan befolyásolja mindez az irodalmi elbeszélés színvonalát és milyen tendenciák figyelhetők meg a történetalkotásban.

Bencsik Orsolya (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
A kortárs magyar gyermek- és ifjúsági irodalom reakciói a digitális társadalomra

Előadásomban a digitális társadalomhoz többféleképpen viszonyuló kortárs magyar gyermek- és ifjúsági irodalmat veszem górcső alá. A problémák, a digitális társadalom nyújtotta kihívások (a pozitívumok és a veszélyek), az eszközök és kommunikációs csatornák, a közösségi médiák különböző módokon reprezentálódhatnak, válhatnak témává, alakíthatják az irodalmi szövegek poétikai-nyelvi és formai világát. Így számot vetek pl. a cyberbyllinggel vagy a videójáték-függőséggel mint az ifjúsági regények egyre felkapottabbá váló témájával, a virtuális valóságokba mint irodalmi/fikciós terekbe való izgalmas (határ)átlépésekkel, a videójátékok narratívaalakító szerepével, a digitális eszközökkel (pl. okostelefon, tablet, számítógép) és kommunikációs csatornákkal (pl. Skype, Messenger) mint az irodalmi szövegek nyelvét és világát hol termékenyen, hol kevésbé termékenyen alakító (pusztán üres kellékként szerepeltett) lehetőségekkel. De kitérek azokra az irodalom felől jövő, egyre szembetűnőbbé váló reakciókra is, amikor az irodalmi szöveg szándékosan zárójelezi, sőt negligálja a digitális világ tartozékait, s kísérletet tesz – a modernitás Max Weber alapján értett varázstalanító folyamatával szemben – a világ visszavarázsiásítására.

Szabó Rózsa (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
Népmese variációk a videójátékok világában

A különböző mítoszok és népmesék nagyon régóta háttérrel adnak és inspirációval szolgálnak az elbeszélésekhez, függetlenül attól, hogy az adott történet milyen formában kerül átadásra. A videójátékok színes világa sem kivétel ez alól, nagyon sok játékfejlesztő merít ihletet a régi mondákból, mesékből, folklórból. A videójátékokban általában mindig más és más arcát mutatják meg a jól ismer népmeséknek, ezzel felrázva széles körben ismert történeteket. Az előadásomban több videójátékon átítelve mutatom be bizonyos népmesék változatait, hogy összehasonlítsam őket az eredeti mesékkel.

Halász Csenge, Tary Blanka, Hódi Ágnes, Fejes József Balázs, Vígh Tibor, Szenczi Beáta (Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport)

Alapozás, létszükséglet, kihívás: pedagógusok metaforái a szövegértés-fejlesztésről

A hazai pedagógusok körében végzett kutatások rámutatnak, hogy a tanárok többsége szakmai támogatásra szorul a szövegértés hatékony fejlesztéséhez. A pedagógusok szövegértés-fejlesztéssel kapcsolatos nézeteinek feltárása lényeges információkkal szolgálhat e támogatás kidolgozásához. Jelen tanulmány célja, hogy metaforákon keresztül feltárja a pedagógusok szövegértés-fejlesztéssel kapcsolatos nézeteit. Kutatásunkban 172 pedagógus online kérdőíves adatgyűjtésével összegyűjtött metaforáit elemezzük a Lakoff és Johnson (1980) által kidolgozott konceptuálistmetafora-elmélet keretein belül. Az eredmények alapján a pedagógusok szövegértés-fejlesztésre vonatkozó metaforáit tíz fő fogalmi kategóriába soroltuk: alapozás, létszükséglet, kihívás, folyamatos tevékenység, eszköz, minőségi javulás, hozzáférés/kinyílás, építkezés, feladat, gyógyítás. Az azonosított kategóriák több ponton átfedést mutatnak a korábbi nemzetközi kutatások eredményeivel, ami a szövegértés-fejlesztéssel kapcsolatos metaforák általánosíthatóságára utal. A széles körben előforduló metaforák felkínálása pedagógusok és pedagógusjelöltek számára képzések során hozzájárulhat a vizsgált területen az önreflexió erősítéséhez.

Kovács T. Katalin, Janurik Márta, Szabó Norbert, Józsa Krisztián (Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport)

Az éneklés fejlettségének vizsgálata és tapasztalatai

Kutatásunkban az éneklési képesség fejlődését vizsgáltuk az általános iskola 1., 3., 5., 7. évfolyamán. Az éneklés kulcsfontosságú szerepet tölt be az ének-zene órákon, a Nemzeti Alaptantervben (NAT, 2020) megfogalmazott fejlesztési célokra épül. Mintánkat 476 általános zenei oktatásban résztvevő tanuló alkotta. Az éneklési képesség összetevőiként a hangköz-, dallam- és daléneklést vizsgáltuk; további, elkülönített változóként pedig a hangminőséget. Saját mérőeszközt fejlesztettünk, amelynek reliabilitása megfelelő (Cronbach- $\alpha=0,96$). A mérőeszköz megtervezésekor fontos szempontnak tekintettük, hogy egyaránt alkalmas legyen valamennyi évfolyam vizsgálatára. A képességteszt normaorientált mérőeszköz. Eredményeink alapján az éneklés fejlettsége szignifikáns, közepes mértékű fejlődést mutat az első és a harmadik évfolyam között. Ötödik évfolyamon nem következik be további fejlődés és a hetedikesek fejlettsége pedig nem különbözik szignifikánsan az első évfolyamosokétól. Az egyes éneklési készségek terén is csak az első és harmadik évfolyam között mutatható ki szignifikáns fejlődés. Az éneklés iskolai fejlődése nincs összhangban a NAT-ban megfogalmazott fejlesztési célokkal. Előadásunkban a háttérben álló lehetséges okok feltárása mellett az oktatás eredményességének, illetve hatékonyságának javításával összefüggő javaslatokat is megfogalmazunk.

Kultúra a digitális társadalomban	
15:30	Molnár Csilla: <i>Egy 20. századi ferences misszió Kínában.</i>
15:50	Zvara Edina: <i>18. századi magyar nyelvű bibliák és a kutatási lehetőségek</i>
16:10	Borbíró Aletta: <i>Csak díszlet vagy helyi kötődés? – Szeged reprezentációja a kortárs videóklipekben</i>
16:30	Lénárt András: <i>Nemzeteken átívelő traumáink – Egyéni és kollektív történelmi emlékezet a filmekben</i>
16:50	VITA

Molnár Csilla (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport) Egy 20. századi ferences misszió Kínában

A 20. század első évtizedeiben világviszonylatban is megerősödött a missziók iránti érdeklődés. Kínában 1912-ben kikiáltották a köztársaságot, ami egyben egy rövid ideig tartó békés időszakot és vallásszabadságot is jelentett. A Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány ezt kihasználva, 1929-ben vette át a tiroli provincia missziós központját a kínai Hunan tartományban. A misszió kezdetben hét főből állt, tagjai: Károlyi Bernát, Erdős Apollinár és Tyukody Lucian atya, Tóth Titusz, Scheibl Szabin, Baráth Benedek és Gunszt Ede testvérek voltak. A kínai misszió indulása akkoriban lázba hozta szinte az országot, így sikerült előteremteni az utazáshoz és a kínai letelepedéshez szükséges pénzt. A missziósok útját országszerte nagyszabású propaganda ünnepségek és prédikációk előzték meg, hogy utazási költségeiket összekoldulhassák. A sikerhez hozzájárult, hogy gyűjtéseket szerveztek, a Kínából hozott tárgyakat, fényképeket egy vándorkiállításon több rendház híveinek is bemutatták, és könyvkiadással is népszerűsítették a missziót. Ennek a „missziós láznak” köszönhetően egy igen érdekes néprajzi korú anyag maradt a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány gyűjteményében, melyet jelenleg az Alsóvárosi Ferences Rendház és Kolostor őriz. Az előadás témája a misszió és a gyűjtemény bemutatása.

Zvara Edina (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport) 18. századi magyar nyelvű bibliák és a kutatási lehetőségek

A 18. századból a különböző variánsokkal és szedésváltozatokkal együtt feltehetőleg 20 teljes bibliafordítást és -kiadást számolhatunk össze, külön a zsoltároknak pedig közel száz (!) kiadása ismert. A kutatást nagymértékben megkönnyíti, ha a kutató régi könyves online adatbázisokat is használhat, s a neten keresztül a bibliák digitalizált változatai is hozzáférhetőek. A mai magyarországi helyzet azonban ezt igen kevésbé teszi lehetővé, különösen a MOKKA-R őszi leállításával.

Borbíró Aletta (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport) Csak díszlet vagy helyi kötődés? – Szeged reprezentációja a kortárs videóklipekben

Előadásomban olyan videóklipeket elemzek, amelyeknek több jelenete Szegeden játszódik. Arra próbálok választ adni, hogy a város csupán díszletként szolgál az előadók számára, vagy megjelennek olyan jelképek, utalások a dalszövegekben és a videóknban, amelyek a lokális identitás kifejeződésének tekinthetők. Az elemzés során főleg az Animal Cannibals Először mindenki béna, Mikee Mykanic Nem Jó Nekem, Funktasztikus Földalatti Értékrend című

dalára, Pogány Induló néhány videóklipjére és dalszövegére, illetve a Szegeden Szabadon és Szegeden Szabadon 2. kollaborációkra fókuszálok. Az elemzett videók rapdalokhoz készültek, így kitérek arra, hogy a szubkultúra hogyan fonódik össze a város reprezentációjával, miért gyakoribbak az alsókameraállások vagy graffiti előtt játszódoó jelenetek ezekben a klipekben, és ezáltal milyen képet közvetítenek a dalok a városról.

Lénárt András (Diffúzió és globalizáció Kutatócsoport)

Nemzeteken átívelő traumáink – Egyéni és kollektív történelmi emlékezet a filmekben

A 21. századra a történelmi emlékezet alakításának egyik elsődleges eszközévé vált a film. Mivel napjainkban minden korábbinál szélesebb körben érhetőek el az alkotások, a nemzeti múlttól szóló, a nemzeti történelmi emlékezetet formáló művek egyúttal „nemzetközivé” is válnak, egymást kevésbé ismerő nemzetek és kultúrák számára is fontos információforrást jelentenek. Az egyének és csoportok emlékezete, köztük a múltban átélt traumák a filmekben szoros kölcsönhatásba kerülnek egymással, országokon és kontinenseken átívelő kapcsolatokat alakítanak ki. Az előadásomban a témát elméleti és gyakorlati példákkal is szemléltetem: miután felvázolom a jelenség általános megközelítéseit, konkrét filmekben keresztül mutatom be, hogyan mosódnak el a határok az egyéni és a kollektív, illetve a nemzeti és a nemzetközi történelmi emlékezet mozgóképes ábrázolásai között.

17:30	<p>Rohanunk a digitális forradalomba? Tudományos kerekasztal-beszélgetés a digitalizáció társadalmi hatásairól</p>
	<p>A beszélgetés résztvevői:</p> <p>Konok Veronika, az ELTE Alfa Generáció Laboratóriumának vezetője Németh Renáta, az ELTE Research Center for Computational Social Science vezetője Sándor Klára, az SZTE IKIKK Digitális Társadalom Kompetenciaközpontjának vezetője</p> <p>Hogyan hat ránk a társadalmi digitalizáció? Valóban fölgyorsult-e a világ körülöttünk, vagy csak úgy érzékeljük? Milyen hatással van a digitalizálódás a legfiatalabbakra? és az idősebbekre? Mivel járulhatnak hozzá a humán és társadalomtudományok és a viselkedéstudomány ahhoz, hogy könnyebben eligazodjunk a digitális világban?</p> <p>A program a nagyközönség számára is nyitott, várunk minden érdeklődőt!</p>

„B” SZEKCIÓ: SZEKCIÓTEREM

Digitalizáció a pedagógiában	
10:00	Józsa Krisztián, Zentai Gabriella, Józsa Gabriella, Podráczky Judit: <i>Óvodáskori készségek fejlettsége a mai digitális világban és két évtizeddel korábban</i>
10:20	Földi Fanni, Szabó Norbert, Józsa Krisztián: <i>Digitális megoldások a tanulók zenével kapcsolatos véleményének a megismeréséhez</i>
10:40	Szabó Norbert, Janurik Márta, Kovács Katalin, Józsa Krisztián: <i>Az éneklési képesség értékelésének új szoftveres eljárása</i>
11:00	Mucsi Gergő, Szabó Norbert, Janurik Márta: <i>A ritmikai készségek mérése és értékelése digitális eszközök alkalmazásával</i>
11:20	Tormáné Kiss Bernadett, Józsa Krisztián: <i>Ének-zene tanórai motiváció mérésére fejlesztett online kérdőív</i>
11:40	VITA

Józsa Krisztián, Zentai Gabriella, Józsa Gabriella, Podráczky Judit (Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport)
Óvodáskori készségek fejlettsége a mai digitális világban és két évtizeddel korábban

Az iskolakészültség vizsgálta az oktatás fontos területe szerte a világon. Hazánkban Nagy József és munkatársai (2004) dolgozták ki ennek az értékelési eszközét, a DIFER-tesztrendszer (Diagnosztikus fejlődésvizsgáló és kritériumorientált fejlesztő rendszer 4–8 évesek számára). Az első nagymintás vizsgálat 2002-ben zajlott 4–8 éves gyermekek körében. Jelen kutatásunk célja, hogy megvizsgáljuk, hogyan változott a DIFER-készségek fejlettségi szintje az időközben eltelt húsz év alatt. Ehhez 2022-ben a 2002-es méréshez hasonló körülményeket teremtve összesen 1609 gyermek készségeit mértük fel a DIFER programcsomag segítségével. A vizsgálat eredményei azt mutatják, hogy két készség (tapasztalati következtetés és szocialitás) esetében nincs jelentős különbség a 20 év különbséggel felvett adatok között. Az elemi számolási készség, a beszédhanghallás, a relációszőkincs és az írásmozgás-koordináció esetében a gyermekek fejlettsége 2022-ben jelentősen elmarad a 2002-es adatokhoz viszonyítva. A fejlődési megkésetttség ezeknél a készségeknél közel egy évnyi a 20 évvel korábbihoz képest. Előadásunkban egyrészt bemutatjuk a két adatfelvétel közötti különbségeket az elemi alapkészségek fejlettségében, másrészt választ keresünk arra, milyen okok húzódnak meg a húsz év alatt bekövetkezett készségfejlettség csökkenése mögött.

Földi Fanni, Szabó Norbert, Józsa Krisztián (Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport)
Digitális megoldások a tanulók zenével kapcsolatos véleményének a megismeréséhez

A digitális eszközök és módszerek fejlődése fontos szerepet tölt be az oktatás területén is. A tanulók mindennapjaikban is jelen vannak a digitális platformok, mint a telefon vagy a különböző zenemegosztók. Kutatásunkban a tanulók zenéről alkotott véleményét tárjuk fel egy online kérdőív segítségével. A mérőeszközt a Jotformon hoztuk létre, amely számos lehetőséget biztosít a tanulók véleményeinek megismeréséhez. Kialakítása során a célunk az volt, hogy a hagyományostól eltérő, színes és a diákok számára figyelemfelkeltő kérdőívet hozzunk létre. Több lehetőséget biztosít az egyedi űrlapok elkészítéséhez, ezáltal zenei videókat is el tudunk helyezni. Emellett ellenőrizni tudjuk, hogy a kérdőívünk milyen módon

jelenik meg minden digitális eszközön, mint telefonon, tableten és számítógépen. Nagymintás mérésünkben 1159 tanuló vett részt. Eredményeink bemutatása során figyelembe vesszük a tanulók életkorát, nemét és a hangszer tanulási tapasztalataikat.

Szabó Norbert, Janurik Márta, Kovács Katalin, Józsa Krisztián (Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport)

Az éneklési képesség értékelésének új szoftveres eljárása

A digitalizáció a tudományos kutatások, ezen belül a mérés-értékelés területén is forradalmi változásokat eredményezett. Az egyik legkorábbi szoftveres mérő- és fejlesztő eszközzel, a SINGAD-dal (SINGing Assessment and Development) (Welch et. al., 1988; Howard & Welch, 1989) végzett első kísérletek óta egyre nagyobb számban állnak rendelkezésre empirikus adatok, az éneklési képesség feltérképezésének területén végzett, digitális eszközökkel támogatott kutatásoknak köszönhetően. Előadásunkban egy a magyar diákok körében végzett nagymintás kutatásunk eredményein keresztül szeretnénk a saját fejlesztésű Sing & Clap It(em) Back (SCIB) komplex digitális mérő- és értékelő eszközünket és annak moduláris elemeit bemutatni. Fejlesztésünk célja az volt, hogy az énekes reprodukció fejlettségének vizsgálatát könnyebbé és annak értékelési folyamatát gyorsabbá, megbízhatóbbá tegyük. Kialakításakor arra törekedtünk, hogy használata, felhasználói felülete egyszerű legyen, így a táblagépes mérőeszköz nagymintás vizsgálatok megbízható lebonyolítását is lehetővé teszi. Az éneklési képesség fejlettségének vizsgálatába 384 általános iskolai tanulót (157 fiú) vontunk be, akik életkor 6-12 év volt.

Mucsi Gergő, Szabó Norbert, Janurik Márta (Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport)

A ritmikai készségek mérése és értékelése digitális eszközök alkalmazásával

A hangok időbeli szerveződésének vizsgálata az elmúlt néhány évtizedben kognitív és pszichológiai kutatásokban is megjelent. A zeneelméleti aspektusok helyett a vizsgálatok fókuszába főként a ritmusészlelés és (re)produkció mérés-értékelése került, melyek objektívebb mérési lehetőségei a technológiai, kutatómódszertani fejlődésnek is köszönhetőek (Honing, 2013). Az előadás célja, hogy szakirodalmi áttekintést nyújtson a ritmikai készségek vizsgálati lehetőségeiről, különös tekintettel azok digitális mérési és értékelési gyakorlataira. Az előadás a digitális mérőeszközök a kutatások objektivitását és megismételhetőségét elősegítő hatására is felhívja a figyelmet.

Tormáné Kiss Bernadett, Józsa Krisztián (Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport)

Ének-zene tanórai motiváció mérésére fejlesztett online kérdőív

Az iskolai ének-zene tantárgy iránti attitűd az elmúlt évtizedek hazai kutatásai alapján meglehetősen negatív képet mutat. Ugyanakkor a szakirodalomban nincs olyan eszköz, amellyel mérni lehetne, hogy a diákok milyen mértékben motiváltak az ének-zene órák egyes feladatai iránt. Kutatásunk célja egy új, online kérdőív kidolgozása bemutatása, amely az ének-zene órán megjelenő tevékenységekhez kapcsolódó motivációt méri Ryan és Deci (2017) öndeterminációs elmélete alapján. Az eszköz alapjául a Hangszer tanulási Motiváció Kérdőív (Földi & Józsa, 2022) szolgált. A kérdőív állításait hat ének-zenei témakörhöz rendeltük (éneklés, zenehallgatás, ritmizálás, hallásfejlesztés, kottázás, zenetörténet), amelyek a motivációs kontinuum különböző szintjein (motiválatlanság, teljesen extrinzik, részben

extrinzik, részben intrinzik, főleg intrinzik, teljesen intrinzik) jelenítik meg. A végső kérdőív összesen 36 állítást tartalmazott, amelyeket a diákok ötfokozatú skálán értékelték. A pilot mérés egy nagyvárosi általános iskola 5. évfolyamán valósult meg, ahol 82 tanuló (37 fiú és 45 lány) vett részt. A diákok digitális eszközökön töltötték ki a kérdőívet.

Gazdaság a digitális társadalomban	
13:00	Farkas Beáta: <i>Elkezdődött-e egy új fejezet a közép- és kelet-európai növekedési modellben?</i>
13:20	Megyeri Eszter-Tabajdi Gabriella: <i>Begyűjtés, újrafelhasználás és újrahasznosítás: az EU jogszabályainak célja és hatása az akkumulátor értéklánra</i>
13:40	Somosi Sarolta: <i>Az energiatárolás szerepe az energiaátmenetben – lehetőségek és akadályok Magyarországon</i>
14:00	Pelle Anita - Szanyi Miklós: <i>Hogyan változik a nemzetközi gazdasági értékteremtés a zöld és digitális átalakulás közepette?</i>
14:20	Szakálné Kanó Izabella – Vida György: <i>Területi és társadalmi egyenlőtlenségek térökonometriai vizsgálata Magyarországon 2011 és 2019 között</i>
14:40	VITA

Farkas Beáta (Zöld és digitális átalakulás kutatócsoport)

Elkezdődött-e egy új fejezet a közép- és kelet-európai növekedési modellben?

A külföldi működőtökére alapozott, export-vezérelt közép- és kelet-európai növekedési modell korlátai nyilvánvalóvá váltak a 2008-as globális gazdasági válságot követő időszakban. A modell belső felépítéséből adódó korlátok mellett megjelentek a zöld és digitális átalakulás külső kihívásai egy radikálisan átalakuló világgazdasági környezetben. Az előadást azt veszi számba, hogy a térség gazdaságai milyen intézményi változásokkal reagáltak ezekre a folyamatokra és ezen a változások eredményezhetnek-e egy új növekedési modellt.

Megyeri Eszter-Tabajdi Gabriella (Zöld és digitális átalakulás kutatócsoport)

Begyűjtés, újrafelhasználás és újrahasznosítás: az EU jogszabályainak célja és hatása az akkumulátor értéklánra

Az Európai Unió irányelvek és szabályozások segítségével igyekszik a fenntarthatóságot előmozdítani. Különösen igaz ez az akkumulátor ellátási-lánc fejlesztésére, ahol az EU különböző a gazdaságpolitikai elveket és jogszabályokat irányoz elő.. A gépjárművek elektrifikációja, valamint az egyre növekvő igények az energiatároló rendszerekre megkövetelik az akkumulátor iparág intenzív fejlesztését. Az EU számos korábbi jogszabályt felülvizsgált, majd ezt követően megújított és átalakított, azért, hogy előmozdítsa e terület fenntartható fejlődését, s egyben egy közös célrendszert is megalkosson. E tanulmány áttekinti az akkumulátor-ellátási láncot érintő legfrissebb jogszabályváltozásokat, mint például a Hulladék- és Újrahasznosítási Irányelvet, az Akkumulátor Törvényt, a Gépkocsik Elettartam Vége Kezelését szabályzó direktívát, az Alternatív Üzemanyag Infrastruktúra és a Hulladékgazdálkodás kapcsolódó irányelveket. Átfogó képet ad az akkumulátorokra vonatkozó EU-s szabályozásokról, különös tekintettel az inverz logisztikai folyamatokra (begyűjtés, újrafelhasználás és újrahasznosítás)- A kutatás bemutatja az EU akkumulátor-újrahasznosítási szabályozásának politikai gazdaságtani és üzleti vonatkozásait ezzel egy új nézőpontot adva az akkumulátor-újrahasznosítási tanulmányokhoz, és kiegészíti a téma jogi, műszaki és mérnöki vizsgálódásait. A cikk célja, hogy meghatározza, milyen mértékben

harmonizálhatják e politikák egy új iparág ellátási láncának fejlesztését? Milyen kockázatok merülhetnek fel egy újonnan fejlődő akkumulátor-ellátás fejlesztése során? A kutatás során összegyűjtöttük és kiértékeljük az európai akkumulátor-szabályozásról és azok lehetséges következményeiről rendelkezésre álló irodalmat, amit kiegészítettünk akkumulátoripari, üzleti ami kiegészül szereplőkkel készült interjúk során szerzett információkkal. Kutatásunk eredményei alapján az európai szabályozások globálisan a legszigorúbbak közé tartoznak, ami lehetőségeket és kihívásokat jelent az üzleti szereplők számára; de az bizonyos, hogy a harmonizált jogszabályok kulcsfontosságúak az EU versenyképességének megőrzéséhez. E jogszabályok megfelelő végrehajtása előfeltétele a fenntarthatóság és a körkörös gazdaság alapjainak európai megteremtésében, de egyben meg is követeli az értéklánc szereplőinek bevonását nemzetközi szinten, a beruházások és kutatás - fejlesztési programok összehangolását egy olyan környezetben, ahol ellentétes érdekek feszülnek egymásnak több dimenzióban is.

Somosi Sarolta (Zöld és digitális átalakulás kutatócsoport)

Az energiatárolás szerepe az energiaátmenetben – lehetőségek és akadályok Magyarországon

A fosszilis tüzelőanyagokról a megújuló energiaforrásokra való áttérésnek a környezeti hatásokon túl jelentős gazdasági és társadalmi következményei is vannak. Ez ösztönözheti az innovációt, új munkalehetőségeket teremthet a zöld iparágakban, és az energiaforrások diverzifikálásával és az általános energiahatékonyság javításával növelheti az energiabiztonságot. Az energiatárolás kulcsszerepe az energiatermelés és -igény közötti eltérések csökkentése. Az energiatároló rendszerek olyan gazdasági előnyökkel járhatnak, mint a költségsökkentés, a hálózati stabilitás és a kereslethez igazodó energiaellátás. Emellett hozzájárulnak a megújuló energiaforrások integrációjának optimalizálásához és az energiahatékonyság növeléséhez. Az energiatárolás környezeti előnyei közé tartozik az energiahálózatok stabilizálása, a megújuló energiaforrások integrációjának optimalizálása és a sokoldalú energiafelhasználás lehetővé tétele, ezáltal hozzájárulva az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiarendszerhez. A rendelkezésre álló energiaforrásoktól és az alkalmazások típusától függően különböző típusú energiatárolási technológiákat ismerünk, amelyek alkalmazási lehetőségei országonként eltérőek. E technológiák mindegyike döntő szerepet játszik a megújuló energiaforrások integrálásában és optimalizálásában, és hozzájárulnak a keresletvezérelt energiaellátáshoz. Ugyanakkor az energiatárolás számos kihívással néz szembe, beleértve a kutatást és fejlesztést, a kapcsolódó technológiák fejlődésének irányítását, valamint az energiatároló rendszerek korlátainak leküzdésére szolgáló, gazdaságilag életképes modellek kifejlesztését. Magyarország energiaellátása nagymértékben függ az importált energiától. A Paksi Atomerőműből származó atomenergia továbbra is a legjelentősebb hazai villamosenergia-termelés forrása. Az ország gazdaságpolitikáját a megbízható és biztonságos energia iránti igény befolyásolja, amelyben a megújuló energiaforrások is egyre nagyobb szerepet játszanak. Ez a tanulmány az energiatárolásban rejlő lehetőségeket vizsgálja az átfogó energiaellátási stratégia részeként.

Pelle Anita - Szanyi Miklós (Zöld és digitális átalakulás kutatócsoport)

Hogyan változik a nemzetközi gazdasági értékteremtés a zöld és digitális átalakulás közepette?

A 21. század a digitális gazdaság kora, amelynek irányát egyre inkább meghatározza a klímaváltozás hatásainak csökkentésére irányuló zöld átalakulás. A trendeket a nemzetközi gazdaság szerveződése is követi. Az elmúlt évtizedekben a meghatározó trend a globális

értékláncok (Global Value Chains, GVCs) mentén való szerveződés volt, az alapanyagoktól a disztribúcióig és az utólagos technikai segítségnyújtásig bezárólag.

Az utóbbi időben a globális értékláncokra alapvetően hatott a digitalizáció térnyerése, elsősorban az adatvezérelt optimalizáció egyre inkább követelménnyé váló folyamatai mentén. Emellett a digitalizáció, valamint a felhőbe, illetve online térbe történő egyre intenzívebb vállalati „beköltözés” a szerveződések a láncszerű formátumtól egyre inkább a hálózatosodás felé mozdította el. Kutatásunkban azokra a tevékenységekre koncentrálnak, amelyek mindkét tevékenység-szervezési módszerrel működni tudnak, vagyis, ahol lehetőség van az átváltásra.

Szakálné Kanó Izabella – Vida György (Területi egyenlőtlenségek és gazdasági átalakulás a digitalizáció korában kutatócsoport)

Területi és társadalmi egyenlőtlenségek térökonometriai vizsgálata Magyarországon 2011 és 2019 között

A 2011 és 2019 közötti időszak viszonylagos gazdasági stabilitása lehetőséget ad arra, hogy részletesen megvizsgáljuk a területi és társadalmi egyenlőtlenségek alakulását Magyarországon. A kutatás során térökonometriai technikát: az Eigenvector Spatial Filtering-et (ESF) alkalmaztunk annak érdekében, hogy feltárjuk a jövedelmi egyenlőtlenségek földrajzi eloszlását és azok mögött meghúzódó társadalmi, gazdasági és földrajzi tényezőket.

Az eredmények azt mutatják, hogy bár a területi jövedelemkülönbségek csökkentek, a régiókon belüli egyenlőtlenségek növekedtek. Ezek a különbségek eltérő módon jelentkeztek az egyes régiókban, és fontos szerepet játszottak a régiók gazdasági rezilienciájában, meghatározva, hogy mennyire voltak képesek alkalmazkodni a változó gazdasági körülményekhez.

A kutatás rávilágít arra, hogy a gazdasági, társadalmi és földrajzi tényezők együttesen alakították a jövedelmi egyenlőtlenségeket.

Gazdaság a digitális társadalomban	
15:30	Hajdu Gábor: <i>A WTO és az elektronikus kereskedelem</i>
15:50	Horváth Mária Dóra: <i>1-es típusú diabétesz kezelése a szülők tapasztalatainak tükrében</i>
16:10	VITA

Hajdu Gábor (Jog- és Versenyképesség kutatócsoport)

A WTO és az elektronikus kereskedelem

Az elektronikus kereskedelem hosszú ideje vitatéma a Kereskedelmi Világszervezetben. 1998 óta zajlanak egyeztetések a kérdéssel, de csak 2024-ben sikerült végre eljutni a következő fázishoz: egy nemzetközi egyezmény stabilizált tervezetéhez. 2024 július végén bejelentette több mint 80 tagállam, hogy elkészült egy egyezmény-tervezet, ami rendezné a nemzetközi elektronikus kereskedelem legfontosabb aspektusait. Az előadás témája ennek a folyamatnak a bemutatása, illetve az egyezmény-tervezet kritikai elemzése.

Horváth Mária Dóra (Jóllét és társadalmi egészség a digitális korban kutatócsoport)
1-es típusú diabétesz kezelése a szülők tapasztalatainak tükrében

Bevezetés: Kutatásunk célja, hogy feltárjuk a diabétesz distressz, a hipoglikémiától való félelem és a diabétesz technológiával kapcsolatos attitűd összefüggéseit 5-14 éves 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek szüleinek körében.

Módszer: 131 1-es típusú diabéteszrel élő gyermeket nevelő szülő vett részt a vizsgálatban. A vizsgálat adatfelvétele jelenleg is zajlik. Kérdőíves kutatásunkban az alábbi mérőeszközöket használjuk: Hipoglikémiától való félelem (FHP), amely a hipoglikémia elkerülése érdekében végzett viselkedéseket és az azzal kapcsolatos aggodalmat méri. Diabétesz Distressz (P-PAID-C) segítségével azt mérjük, hogy a szülő milyen mértékű diabétesz gondozáshoz kapcsolódó distresszt él meg. Végül a Diabétesz Specifikus Technológia Használattal Kapcsolatos Attitűd – (DSAT) segítségével a diabétesz technológiákkal kapcsolatos általános attitűdök kerülnek felmérésre.

Eredmények: A diabétesz distressz és a hipoglikémiával kapcsolatos félelem pozitív, erős összefüggést mutat. A modernebb eszközt használók technológiával kapcsolatos attitűdje pozitívabb a hagyományosnak tekinthető eszközöket használókkal szemben. Azonban a pozitívabb technológiával kapcsolatos attitűd nem mutat distressz csökkentő hatást. Nem mutatkozik szignifikáns különbség a modern technológiát és a hagyományos eszközöket használók körében a diabétesz distressz és a hipoglikémiától való félelem tekintetében.

Megbeszélés: Eredményeink alapján a diabétesz technológiákkal kapcsolatos attitűd szerepe nem jelentős a szülők által megélt hipoglikémiától való félelem és diabétesz distressz mértékének tekintetében.

2024. DECEMBER 12., CSÜTÖRTÖK

„A” SZEKCIÓ: INFORMATÓRIUM

Élet (?) a digitalizálódó társadalomban	
10:00	Sándor Klára: <i>Túl sok vagy túl kevés? – A társadalmi digitalizálódás hatása a társas kapcsolatokra</i>
10:20	Bugyi Anett: <i>Sebezhető fiatalok az online térben</i>
10:40	Fekete Mariann: <i>Otaku, OTL, Swiftie és a többiek. A digitális világ ifjúsági (szub?)kulturái</i>
11:00	Varga Áron: <i>Modern ideológiai szembenállás a fiatalok internetes szubkulturáin keresztül</i>
11:20	Schirm Anita: <i>A digitális tér metaforái</i>
11:40	VITA

Sándor Klára (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
Túl sok vagy túl kevés? – A társadalmi digitalizálódás hatása a társas kapcsolatokra

Előadásomban evolúciós keretben vizsgálom meg a társadalmi digitalizálódás egyik legtöbbet emlegetett aspektusát: azt, hogy milyen hatása van a társas kapcsolatokra. A folytonos, tértől és időtől független kommunikáció lehetőségétől az ezredfordulón sokan azt remélték – magam is –, hogy elősegíti a mentális egészség megőrzését, megerősíti a szoros, fontos kapcsolatokat, és megsokszorozza a gyenge kötéseket, amelyek távolabbi, az offline világban nehezebben elérhető ismerőseinkkel kötnek össze. Ez utóbbi talán teljesült, de a tapasztalatok szerint az elsődleges kapcsolatok inkább sérülnek, mint erősödnek, a kutatók az elmagányosodás fokozódását látják. Előadásomban arra próbálok evolúciós keretben megfogalmazott választ találni, hogy a diagnózisok voltak-e túlzottan reménykedők, vagy más oka is lehet annak, hogy a 2000 körül megfogalmazott várakozások ellenkezője következett be.

Bugyi Anett (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
Sebezhető fiatalok az online térben

A fiatalok kifejezetten sebezhető társadalmi csoportnak számítanak és egyre több, globális kihívással kell szembenézniük. A Magyar Ifjúságkutatás adatai alapján egyértelműnek tűnik, hogy a hagyományos média ma már kevésbé fontos a tájékozódás szempontjából. A fiatalok elsődleges információs forrásainak a közösségi média, a kortárs csoport és a család tekinthető (Koltói – Varga, 2022). Ennek hatására pedig egyre több szubkultúra kezd formálódni az online térben is. A mai polarizált világban pedig sok, akár radikális gondolkodásmódú csoport is megjelenik az online világban, ilyenek például az incel-ek. Előadásom keretében bemutatom kik is ők és miért jelentenek veszélyt a sebezhető ifjúságra.

Fekete Mariann (Diffúzió és globalizáció Kutatócsoport)

Otaku, OTL, Swiftie és a többiek. A digitális világ ifjúsági (szub?)kulturái

Az előadás témája az ifjúsági szubkulturák digitális reprezentációjának vizsgálata. Egy többlépcsős, hibrid módszertant alkalmazó kutatás első fázisának bemutatása során körbejárjuk a kutatási kérdést: a virtuális tér különböző kulturális csoportjai definiálhatók-e a szubkulturaként, vagy a réteg-, csoport-, ízléskultúra, virtuális milió az adekvát meghatározás? A Hodgkinson (2002) által kritériumként meghatározott kulturális szubsztancia-feltételeket teljesítik-e, illetve van-e a vizsgált csoportoknak további olyan szubsztanciája, amely az online meghatározottság következtében alakult ki, ezáltal specifikus jellemző? Bemutatom a vizsgált csoportok főbb jellemzőit a szubkulturális tőke szerepére és a szociokulturális tényezőkre (csoportidentitás, személyközi kapcsolatok, a különböző közösségimédia platformokon, videómegosztókon, webes felületeken történő csoport- és önreprezentáció jellemzői és motiváció) fókuszálva.

Varga Áron (Diffúzió és globalizáció Kutatócsoport)

Modern ideológiai szembenállás a fiatalok internetes szubkulturáin keresztül

A fiatalok által létrehozott szubkulturák a megjelenésüktől, vagy legalábbis amióta a tudományos érdeklődés tárgyai, elválaszthatatlanul összekapcsolódnak a politikai ideológiák világával. A hagyományosabb értelemben vett szubkulturák hatásának gyengülésével ez nem oldódik fel, az ideológiák szerepe továbbra is fontos a fiatalok identitásképzése kapcsán. Sőt az ideológiák szerepe fel is erősödik, ahogyan egyre inkább az internetes közösségekhez való tartozás válik a közösséghez tartozás domináns formájává. A politikai polarizáció egyre erősödik, és ez minden valószínűség szerint nem független az internet, elsősorban a közösségi média hatásaitól (Kubin, Sikorski 2021). A baloldalon a kulturális marxizmusból, majd a kritikai elméletből, többek között Horkheimer, Adorno, Marcuse, Derrida és Foucault munkásságából kiinduló „Woke” oldal áll. A jobboldal pedig egyre inkább összefolyik az úgynevezett „Manosphere” vagy „Red pill” közösségekkel, melyeknek középpontjában eredetileg a mai fiúk, férfiak problémáinak egy sajátos értelmezése állt. A kutatásomban ennek a két csoportnak a kialakulását, történetét vizsgálom, és azt, hogy a két szubkulturához tartozók hogyan látják egymást.

Schirm Anita (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)

A digitális tér metaforái

A metaforákat előszeretettel használják manipulatív célból: reklámokban, hírekben, értékesítési weboldalakon és online tréningeken egyaránt. Amellett, hogy kiváló tömörítő eszközök, a beszélő szándéka szerint akár hívószavak is lehetnek. A metaforák a digitális térben egyrészt szlogenekként fordulnak elő, másrészt összefüggő metaforarendszereket építenek fel velük az alkotóik. E szóképek nem csupán verbálisan, hanem vizuálisan is meg tud jelenni, s minél távolabbiak az egymásnak megfelelő tartományok, és minél egyedibb a céltartomány, annál figyelemfelkeltőbb a metafora. Az előadás különböző digitális szövegtípusokból származó példákon keresztül mutatja be a metafora hatásmechanizmusát.

Politika a digitalizálódó társadalomban	
13:00	Szabó Palócz Orsolya: <i>Ellenségképek a politikai kommunikáció digitális platformjain</i>
13:20	Juhász Krisztina: <i>Az Európai Unió válasza a dezinformációra; az EU mint defenzív demokrácia</i>
13:40	Honti Tamás: <i>Visszatér a programalapú politizálás? - Közösségi média tartalomelemzés 2024-es főpolgármesterválasztáson</i>
14:00	Stumpf Péter Bence: <i>Online és offline kampányok a 2024-es európai parlamenti választásokon</i>
14:20	Baráth Katalin: <i>Mikroprocesszor és konvertibilis peso: tudományexport Kubába a Kádár-korszakban</i>
14:40	VITA

Szabó Palócz Orsolya (A digitális nyilvánosság jogi, politikai aspektusai kutatócsoport) Ellenségképek a politikai kommunikáció digitális platformjain

Noha a politikai ellenségképzés narratívái az első politikai közösségek megjelenésétől kezdve szerves részei a politikának, az ezeknek a narratíváknak a keretében létrejövő digitális tartalmak a politikai folyamatok relatíve újszerű jelenségei közé tartoznak. A témával foglalkozó kutatások kimutatták, hogy a politikai üzenetek megjelenési formái számottevő változásokon mennek át a digitális nyilvánosság platformjain, a politikai kommunikáció tradicionálisabb színtereivel összevetésben. A politikai aktorok kénytelenek alkalmazkodni a digitális platformok adta lehetőségekhez, tekintettel üzeneteik terjedelmére, hangnemére és tartalmára, miközben az adott platformok további, nem politikai szereplőivel is folyamatos versenyben állnak a felhasználók figyelméért. A fentiekkel összhangban jelen kutatás empirikus elemzés keretében vizsgálja ezeket a tendenciákat a magyarországi politikai kommunikáció vonatkozásában, különös tekintettel arra, hogyan jöttek létre és alakultak a vonatkozó digitális tartalmak a különböző választási kampányok idején.

Juhász Krisztina (A digitális nyilvánosság jogi, politikai aspektusai kutatócsoport) Az Európai Unió válasza a dezinformációra; az EU mint defenzív demokrácia

A dezinformáció – mint a demokratikus társadalmak egyik legnagyobb kihívása a digitális világban – elleni fellépés a 2010-es évek közepe óta központi témává vált az Európai Unión belül, köszönhetően azoknak – az elsősorban Oroszországi Föderációhoz köthető – információs műveleteknek, amelyeket a 2014-es ukrajnai hibrid hadviselés során alkalmazott, illetve amelyekkel megkísérelte befolyásolni a 2016-os Brexit népszavazást és az amerikai egyesült államokbeli elnökválasztást, a 2017-es francia elnökválasztást vagy éppen a 2019-es EP-választást. Válaszképpen az Európai Unió számos intézkedést vezetett be, többek között felállította a Keleti Stratégiai Kommunikációs Munkacsoportot, ennek keretében indult el az EU vs Disinfo projekt, amelynek célja az EU tagállamokat és a keleti partnerség országait célzó dezinformációs kampányok és műveletek beazonosítása és elemzése. 2018-ban került elfogadásra a Bizottság Dezinformáció elleni Akcióterve, a közösségi oldalakon terjedő dezinformáció visszaszorítása érdekében pedig kidolgozásra került a közösségi platformok gyakorlati kódexe. Az előadás célja, hogy a militáns, illetve a defenzív demokrácia elméleti koncepcióira támaszkodva áttekintse és elemezze az Európai Unió dezinformációra adott válaszait, azok hatékonyságát, valamint az alkalmazásuk kapcsán felmerült kérdéseket, aggályokat. Az előadás hipotézise, hogy a militáns és a defenzív demokrácia koncepciói

alkalmazhatók az EU-ra a külföldi beavatkozás és a dezinformáció elleni küzdelem kontextusában. A fő kutatási kérdések a következők: Hogyan csoportosíthatók az EU dezinformáció elleni intézkedései? Tudunk-e azonosítani jogkorlátozó intézkedéseket, más szóval, az EU követi-e a militáns demokrácia stratégiáját a dezinformáció és a külföldi beavatkozás elleni fellépés során?

Honti Tamás (Digitalizáció a businessben és nonbusinessben kutatócsoport)

Visszatér a programalapú politizálás? - Közösségi média tartalomelemzés 2024-es főpolgármesterválasztáson

A Facebook a politikusok egyik legfontosabb kommunikációs csatornájává vált, amely révén közvetlenül képesek elérni a választókat, így a hagyományos médiától való függőségük csökken. A figyelemalapú politizálás jegyében a mélyebb szakpolitikai ígéretek és a kifinomult szakmai párbeszéd háttérbe szorul, cserébe viszont felértékelődnek a performanszok és a pszeudoesemények. Az ajánlatok leegyszerűsödnek és átalakulnak látványossággá. Céлом ezen jelenségcsomag vizsgálata egy lehatárolt eset és időszak segítségével. Az elmúlt évek választásain a közösségi média egyre fontosabb szerepet tölt be, azonban hazai tudományos irodalomban nagyon kevés tanulmánnyal találkozhatunk, amelyek az ezen platformokon létrejövő politikai kommunikációt empirikusan megvizsgálják. Teoretikus keretem három pillérre épül: a politikai marketingre, a napirendbefolyásolásra és a közösségi médiára, mint kiemelt marketing kommunikációs eszköz vizsgálatára. Kutatásomban a főpolgármesterválasztás jelöltjeinek Facebook kommunikációjával foglalkozom, és tartalomelemzés segítségével megvizsgálom a kampányidőszakban létrehozott tartalmaikat, és kvantitatív elemzés segítségével bemutatom a legnépszerűbb napirendi témákat, üzeneteket és formátumokat. Kutatásom célja egy olyan módszertan felállítása, amely segítségével a politikusok közösségi média kommunikációja mérhetővé válik.

Stumpf Péter Bence (A digitális nyilvánosság jogi, politikai aspektusai kutatócsoport)

Online és offline kampányok a 2024-es európai parlamenti választásokon

A digitalizáció előrehaladtával, az internethozzáférés széleskörű elterjedésével az online közösségi médiaplatformok váltak a választási kampányok egyik elsődleges terévé. Ezt a fontos változást a szakirodalom is jól dokumentált, az azonban koránt sem egyértelmű, hogy mennyiben jár az offline akciók jelentőségének csökkenésével. Fontos, de máig megválaszolatlan kérdés, hogy mennyiben helyettesítik az online interakciók a személyes találkozásokat, élményeket. Ez ugyanis meghatározza, hogy milyen jelentőséggel bírnak az olyan hagyományos kampányeszközök, mint például az óriásplakátok, szórólapok, politikai gyűlések. Különösen lényeges ez a kérdés akkor, amikor a politikai tartalmak és hirdetések megjelenítését egyre szigorúbb szabályok korlátozzák a közösségi médiában. A 2024-es európai parlamenti választások 27 demokratikus országban zajlottak viszonylag hasonló feltételek mellett és több helyen is sikert értek el olyan új szereplők, akik az offline kampányeszközök hatékony alkalmazásához szükséges hagyományos szervezetrendszerrel nem rendelkeztek. Ezeknek az eseteknek a vizsgálata hozzájárulhat a kutatási kérdés megválaszolásához, az offline és online elemek közötti összefüggések megismeréséhez.

Baráth Katalin (Diffúzió és globalizáció Kutatócsoport)

Mikroprocesszor és konvertibilis peso: tudományexport Kubába a Kádár-korszakban

2024 őszén Kuba azzal került a hírekbe, hogy – miután egy hőerőműve leállt – az ország áram nélkül maradt. Az infrastruktúra, amely a Batista-diktatúra megdöntése és az amerikai embargó kihirdetését követően a szovjet blokk, az úgynevezett baráti országok közreműködésével épült ki, lassanként megadja magát. De nem csak ez szolgálthat ürügyet arra, hogy vessünk egy pillantást azoknak a kutatóknak levéltárban őrzött jelentéseire, akiket a Magyar Tudományos Akadémia delegált a karibi államszocializmusba, plántálnák át szaktudásukat a kubai társadalomba. A hatvanas-hetvenes évek magyar tudományexportjának történetének ugyanis az a pillanat is része, amikor a figyelem a mikroprocesszorok és a számítógépes automatizálási rendszerek irányába fordult – azaz az úgynevezett globális Dél (többek közt magyar segédlettel) elindult a digitalizáció felé vezető úton.

Mentális jóllét (?) a digitalizálódó társadalomban	
15:30	Kincsesné Vajda Beáta, Repisky Máté: <i>A technológia és a munkahelyi stressz összefonódásai</i>
15:50	Jagodics Balázs: <i>Pszichológiai jóllét a digitalizáció tükrében</i>
16:10	Kónya Orsolya: <i>Digitális tudatosság egyetemisták körében – első megközelítés</i>
16:30	Szücs Tamás , Dr. Martos Tamás: <i>A társas támogatás és az internetes információszerzés szerepe az egészségcélok elérésében</i>
16:50	Tóth Balázs: <i>Az intézményi izomorfizmusok megjelenése a számviteli innovációkban</i>
17:10	VITA

Kincsesné Vajda Beáta, Repisky Máté (Digitalizáció a businessben és nonbusinessben kutatócsoport)

A technológia és a munkahelyi stressz összefonódásai

A munkahelyen jelentkező stresszt mindannyian tapasztaljuk valamilyen formában, és korábban számos egyéni és szervezeti szintű hatását feltárták már. A COVID-19 járvány alatt ugyanakkor nagymértékben elterjedt az otthoni és hibrid munkavégzés, valamint számos digitális megoldás, melyek máig velünk maradtak, így érdemes megvizsgálni, hogy milyen szerepe van a munkavégzésben a digitalizációból eredő, úgynevezett technostressznek.

Előadásunkban a témában tett kutatásunk előzetes eredményeit ismertetjük. Elsőként azt, hogy a „klasszikus” munkahelyi stresszorok hatását miként befolyásolhatja az otthoni munkavégzés aránya. Másrészt bemutatjuk az általunk fejlesztett munkahelyi technostresszt mérő skálát, és az azzal kapcsolatos első tapasztalataink.

Jagodics Balázs (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
Pszichológiai jóllét a digitalizáció tükrében

A digitalizáció következtében sokat változik az emberek életmódja, társas interakciói, munkahelyi vagy tanulási környezete. Ezek a változások több területen is befolyásolhatják az egyéni pszichológiai jóllétet is. Ez a hatás pozitív és negatív irányban egyaránt változtathat a szubjektív jólléten, hiszen lehetőségeket és akadályokat egyaránt teremthet. Az előadás célja olyan kutatási eredmények áttekintése, amely a modern technológia és a szubjektív élmények kapcsolatát vizsgálják. A negatív következmények terén említhető a problémás közösségi média használat, a cyberbullying vagy a társas összehasonlítási folyamatok önértékelésre gyakorolt hatása. A pozitív hatások között pedig említhető a társas kapcsolatok kialakítása, a csoportközi konfliktusok csökkentésének modern lehetőségei, illetve a személyes fejlődés megtapasztalása.

Kónya Orsolya (Kulturális Örökség és Digitális Társadalom Kutatócsoport)
Digitális tudatosság egyetemisták körében – első megközelítés

Az előadásban annak a fókuszcsoportos vizsgálatnak az eredményeit ismertetem, amelyeket informatikus könyvtáros alapszakos hallgatók körében végeztem 2024 őszén. Gyakran hallani azt a véleményt, hogy a digitális bennszülöttek, vagyis azok az internethasználók, akik már a digitális világba születtek bele, magabiztosan mozognak a virtuális világban, ügyesen boldogulnak az eszközök kezelésével, széles körű ismereteik vannak az internet működési hátteréről és szabályairól, az életük jelentős részét ebben a dimenzióban élik. Tapasztalatok szerint azonban mindez korlátozottan igaz, egyrészt ennek a korosztálynak sincs átfogó tudása az internetes folyamatokról, másrészt az is kérdéses, mennyire védekeznek tudatosan az internetes veszélyek ellen. Az előadásban bemutatandó eredmények egy nagyobb vizsgálatot készítenek elő. A jelen fázisban harmad- és első éves diákok digitális tudatosságáról szándékoztam képet kapni. A vizsgálat célja az volt, hogy feltárjam a megkérdezett hallgatók internethasználati szokásait, a veszélyekről alkotott elképzeléseiket és általában az internethez fűződő attitűdjeiket. A két évfolyam vizsgálata arra is lehetőséget ad, hogy rákérdezzünk, az egyetemen eltöltött idő, az itt megszerzett tudás eredményez-e különbségeket a két korcsoport között.

Szűcs Tamás, Dr. Martos Tamás (Jóllét és társadalmi egészség a digitális korban Kutatócsoport)

A társas támogatás és az internetes információszerzés szerepe az egészségcélok elérésében

Az internetes, egészséggel kapcsolatos információk egyre könnyebben és egyre több személy számára hozzáférhetővé válnak, ezért döntő fontosságú azon tényezők megértése, amelyek befolyásolhatják az online egészséggel kapcsolatos információk szerepét a személyes egészségcélok elérésében. Ez a tanulmány azt vizsgálja, hogy a személyes kapcsolatokban megélt támogatás és az internetes egészségügyi információknak hatására kialakuló énhatékonyság milyen kapcsolatban áll a személyes egészségcél elérésére tett törekvésekkel. A vizsgálati mintát $N = 755$ személy alkotta, akik átlagéletkora $M = 42.96$ ($SD = 14$) év és 44.2%-a férfi, továbbá a vizsgálati személyek többsége, 64.1%-a egyetemi végzettséggel rendelkezett. A kutatás során felmérésre került az egészségcélal kapcsolatos társas támogatás autonóm és direktív formája, az internetes információk hatására kialakult énhatékonyság, illetve az egészségcélal kapcsolatos egyénileg megélt haladás. Az adatokat strukturális

egyenletmodellezéssel (SEM-Structural Equation Modeling) vontuk be az elemzésbe. A megbízhatósági mutatók alapján a modell megbízhatónak bizonyult (RMSEA = 0.099 [95% CI: 0.092, 0.106], SRMR = 0.083, CFI = 0.99, TLI = 0.988, $p < 0.001$). Az eredmények alapján elmondható, hogy az egészségcéllal kapcsolatos haladást leginkább az autonóm támogatás jelzi előre ($\beta = 0.465$, $p < 0.001$), viszont az internetes egészségügyi információknak köszönhető érnhatékonyság is bír prediktív erővel az egészségcél elérésében ($\beta = 0.145$, $p < 0.001$). Összességében elmondható, hogy a személyes egészségcéllal kapcsolatos haladás több tényezőtől függ, ugyanakkor az előzetes eredmények alapján kijelenthető, hogy a legfőbb szerepe az autonóm támogatásnak lehet. A válaszok elmélyítéséhez azonban további vizsgálatok szükségesek.

Tóth Balázs (Pénzügyi és számviteli kihívások a digitalizáció összefüggésében Kutatócsoport)

Az intézményi izomorfizmusok megjelenése a számviteli innovációkban

A számviteli szabályozások és rendszerek folyamatos változás tárgyát képezik. Ezen változásokon kívül megfigyelhető egy hasonulási trend is, amelynek következtében különböző földrajzi és gazdasági területeken működő szervezetek számviteli megoldásai, illetve az azokat befolyásoló szabályok közötti különbségek csökkentek. A számviteli gyakorlatok evolúciója több kulcsfontosságú faktor konzekvenciájaként fogható fel. Jelen kutatás során a számvitel két elkülönült világát, az államháztartás és a vállalati szféra számvitelét vizsgáljuk neoinstitucionalista megközelítésben. A tanulmány célja bemutatni azt, hogy a két szféra számvitele azok differenciái ellenére vizsgálható azonos elméleti keretrendszer szerint, illetve, hogy az intézményi izomorfizmusokkal magyarázhatók a különböző számviteli innovációk. A nemzetközi és hazai szakirodalomra épülő kutatás alapján elmondható, hogy a számviteli gyakorlatok terjedésénél megfigyelhetők az egyes intézményi izomorfizmusok, amelyek közül a normatív a leggyengébbnek, a kényszerítő a legerősebbnek bizonyult. Megállapítható továbbá, hogy mind a köz-, mind a magánszféra számviteli innovációi során először a normatív, majd az utánzó, végül a kényszerítő izomorfizmus jelenik meg. Jelen kézirat a szerzők tudomása szerint az első olyan hazai kutatást mutatja be, amely a két számviteli alrendszer egységes elméleti keretek közt vizsgálja.

„B” SZEKCIÓ: SZEKCIÓTEREM

Egyenlőség, emberi jogok a digitalizálódó társadalomban	
10:00	Hadady-Lukács Adrienn: <i>Az EU mesterséges intelligenciáról szóló rendelete – munkáltatói szemszögből</i>
10:20	Juhász Zsuzsanna: <i>A virtuális valóság felhasználási lehetőségei börtönkörnyezetben</i>
10:40	Tóth Judit, Rand AI Hussaini: <i>A technológiai fejlődés és az emberi jogok egyensúlya - a mesterséges intelligencia alapú biometrikus azonosítás szerepe a migrációs menedzsmentben</i>
11:00	Görög Márta: <i>Miként írhatja át a mesterséges intelligencia a sportoló és sportszervezet viszonyrendszerét?</i>
11:20	Gulyás László: <i>A szaúdi zöldátállás és kihívásai</i>
11:40	VITA

Hadady-Lukács Adrienn (Mesterséges intelligencia és a jogrend kutatócsoport)
Az EU mesterséges intelligenciáról szóló rendelete – munkáltatói szemszögből

A technológiai innovációk, köztük a mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) rohamos fejlődése és egyre szélesebb körű elterjedése alapvető hatást gyakorol a munka világára. Az MI alkalmazási lehetőségei a foglalkoztatásban szinte korlátlanok tűnnek és folyamatosan bővülnek. Bár az MI valóban számos előnyt kínál – mind a munkáltatók, mind a munkavállalók számára – alkalmazása ugyanakkor több jogi kihívást is felvet. Az Európai Unió mesterséges intelligencia rendeletének célja, hogy egységes jogi keretet biztosítson az MI-rendszerek számára és elősegítse azok jogszerű és emberközpontú alkalmazását. A rendelet kockázatalapú megközelítést alkalmaz és nagy kockázatú MI-rendszereknek minősíti a foglalkoztatás terén alkalmazott rendszereket. Ez a besorolás számos követelményt támaszt az ilyen rendszerekkel szemben (pl.: átláthatósági kötelezettségeket, az emberi felügyelet biztosításának és az alapvető jogi hatásvizsgálat lefolytatásának követelményét). Az előadás bemutatja, milyen kihívásokkal szembesülhetnek a munkáltatók az MI használatakor, továbbá részletezi az MI rendeletnek való megfelelés követelményeit. Milyen hatással lesz az EU mesterséges intelligencia-rendelete a munka világára? Milyen kötelezettségeknek kell megfelelni az MI rendelet értelmében? Az előadás többek között ezekre a kérdésekre keresi a választ.

Juhász Zsuzsanna (Mesterséges intelligencia és a jogrend kutatócsoport)
A virtuális valóság felhasználási lehetőségei börtönkörnyezetben

Az előadás célja annak bemutatása, hogy a virtuális valóság-alkalmazások felhasználása miként alakul börtönkörnyezetben; hogyan és mely területeken profitálhatnak/profitálhatnak a büntetés-végrehajtási intézetek és közvetlenül a fogvatartottak e technológia bevezetése esetén. Az előadás egyúttal igyekszik feltárni, hogy a virtuális valóság technológia büntetés-végrehajtási rendszerben való alkalmazásának melyek a lehetséges előnyei és hátrányai.

Tóth Judit, Rand AI Hussaini (A digitális nyilvánosság jogi, politikai aspektusai kutatócsoport)
A technológiai fejlődés és az emberi jogok egyensúlya – a mesterséges intelligencia alapú biometrikus azonosítás szerepe a migrációs menedzsmentben

Igen jelentősen duzzad az MI szakirodalma annak felhasználási előnyeiről és lehetőségeiről, társadalmi hatásairól, így mi egy sajátos és kevésbé vizsgált részére összpontosítunk. Noha az MI van a fókuszban, de ezt keretezik az emberi jogi aggályok. Álláspontunk szerint a két szempont közötti egyensúly megteremtéséről azonban nyilvánosan kell vitatkozni, mert az egyensúlyt a társadalmi elvárások, képzetek is erősen befolyásolják, ide értve az erről folyó diskurzus jellegét is.

Görög Márta (Mesterséges intelligencia és jogrend kutatócsoport)
Miként írhatja át a mesterséges intelligencia a sportoló és sportszervezet viszonyrendszerét?

A mesterséges intelligencia és az IoT sportban való megjelenése olyan fejlesztéseket, technológiai és szakmai együttműködések indított el, melyek hatékonyan segít(het)ik a sport fejlődését. A mesterséges intelligencia és az IoT összekapcsolása hatalmas mennyiségű és

speciális minőségű adatok rögzítését és elemzését teszik lehetővé. Ezen elemzések felhasználása minimálisan három területen érezheti hatását:

1. Játékosfejlesztéshez kapcsolatosan, ahol segíti a sérülések kockázati tényezőinek korai felmérését, sérülésmegelőzési stratégiák kidolgozását, a sportolók egészségének, jólétének, biztonságának támogatását, valamint a játékstratégia finomítását
2. Szervezet-stratégiai döntéshozatalhoz kapcsolatosan a játékosok toborzása, valamint a tehetségfejlesztési döntések területén, valamint
3. a szurkolói, rajongói elkötelezettséghez kapcsolatosan az interaktív mobilalkalmazás, a kiterjesztett valóság élményei, valamint az intelligens fenntartható stadionok révén.

A mesterséges intelligencia alkalmazása a sportelemzésben és előrejelzésekben összetett etikai és jogi kérdéseket vet fel különösen a személyiségi jogokkal, az adatvédelemmel, a szerzői jogokkal, a szellemi tulajdonjoggal, üzleti titokkal kapcsolatban. Előadásomban azt az esetkört fogom részletesebben elemezni, ahol a sportoló a sportszervezettel megkötött munkaszerződés keretében fejti ki sporttevékenységét, s ezen jogviszonyban, ezen jogviszonyra tekintettel kezel bizonyos személyes adatokat a sportszervezet. Olyan értékes adatvagyon halmozódik fel, amely a sportszervezet vagyoni értékű jogosultságait gazdagítja. Ezen adatvagyon jogi és gazdasági minősítése meghatározó jelentőséggel bír. Mint ahogy az is, hogy milyen jogi stratégiát dolgozzanak ki e területen az érintett sportszervezetek. Ami pedig a jogi szabályozókat illeti, a teljes tilalom elfojthatja az innovációt, és korlátozhatja az ilyen technológiák által biztosított közérdeket. Ezért kiegyensúlyozott szabályozási megközelítésre, s kiegyensúlyozott jogi stratégiára van szükség.

Gulyás László (Digitalizáció és Demokrácia kutatócsoport)

A szaúdi zöldátállás és kihívásai

A Sivatagi Királyság legnagyobb kihívása a jövőben az, ami az elmúlt 90 évben segítette az országot formálni és modernizálni: az olaj (és kisebb mértékben a földgáz). Mivel bevételeinek nagy része a kőolajiparon keresztül a szénhidrogénekre alapul, amikor a királyság kifogy belőlük – amikor és nem ha ez bekövetkezik -, az óriási problémát jelent majd mind a gazdaságra, mind a társadalomra nézve. Nem véletlen, hogy kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a problémakörnek a Szaúdi Vízió 2030 programban. Ezen program többek között azt tűzte ki célul, hogy a zöldátállás révén függetleníse a Királyságot a szénhidrogénektől. Ez azonban rengeteg kérdést vet fel. Az előadás – és a kutatás – ezt a problémakört járja körül.

Politika a digitalizálódó társadalomban	
13:00	Pongó Tamás: <i>Facebook Oversight Board I. - Mi fán terem a Meta Ellenőrző Bizottsága?</i>
13:20	Tribl Norbert: <i>Facebook Oversight Board II.: A hatékony jogvédelem követelményei és a UNGP</i>
13:40	Szaniszló Réka Brigitta: <i>Facebook Oversight Board III: A hatékonyság tudományos megközelítése</i>
14:00	Kálmán Renáta: <i>Facebook Oversight Board IV.: Az Oversight Board hatékonysága a számok tükrében</i>
14:20	Márki Dávid: <i>Nyilvánosság, magánszféra, nemzetbiztonság - Alapjogi kollíziók a titkos információgyűjtés során</i>
14:40	VITA

Pongó Tamás (Digitalizáció és Demokrácia kutatócsoport)
Facebook Oversight Board I. - Mi fán terem a Meta Ellenőrző Bizottsága?

2020-ban a Facebook (ma Meta) egy új intézményt hozott létre - a Facebook Ellenőrző Bizottságot -, hogy új szintre emelje a tartalommoderálást, és új fejezetet nyisson az online véleménynyilvánítási szabadság korlátozásában. Az EB egy nem bírósági típusú panaszmechanizmus, amely lehetőséget biztosít a Facebook és Instagram platformokon hozott tartalmi döntések felülvizsgálatára. Alapokmánya értelmében a testület átlátható működése során egy felhasználók számára hozzáférhető jogorvoslati fórumot kínál. A Meta az EB-t a vállalat emberi jogok védelme iránti elkötelezettségének részeként hozta létre, így működése összhangban áll az ENSZ Üzleti és Emberi Jogi irányelveivel, amelynek 31 pontja meghatározza a nem bírósági típusú panaszmechanizmusok hatékonysági kritériumait. Kutatásunk arra a kérdésre összpontosított, hogy az EB megfelel-e az ENSZ irányelvekben megfogalmazott hatékonysági kritériumoknak.

Tribl Norbert (Digitalizáció és Demokrácia kutatócsoport)
Facebook Oversight Board II.: A hatékony jogvédelem követelményei és a UNGP

A Facebook Oversight Board (OB) olyan nem bírósági jogorvoslati mechanizmus, amely a Meta által meghatározott közösségi elvek alapján hozza meg döntéseit, és elkötelezett az emberi jogok nemzetközi normái mellett. Az OB-t létrehozó Meta önmagára nézve kötelezőként határozza meg az ENSZ égisze alatt létrejött UNGP-t (Guiding Principles on Business and Human Rights), azonban az OB működésének tükrében kérdésként merül fel, hogy vajon az megfelel-e az ENSZ által a UNGP-ben megfogalmazott hatékony jogvédelemre vonatkozó követelményeknek. Az előadás arra keres választ, hogy az OB képes-e betölteni a neki szánt szerepet, mint hatékony jogvédelmi eszköz az online véleménynyilvánítás vonatkozásában.

Szaniszló Réka Brigitta (Digitalizáció és Demokrácia kutatócsoport)
Facebook Oversight Board III: A hatékonyság tudományos megközelítése

A különböző mítoszok és népmesék nagyon régóta háttérrel adnak és inspirációval szolgálnak az elbeszélésekhez, függetlenül attól, hogy az adott történet milyen formában kerül átadásra. A videójátékok színes világa sem kivétel ez alól, nagyon sok játékfejlesztő merít ihletet a régi mondákból, mesékből, folklórból. A videójátékokban általában mindig más és más arcát mutatják meg a jól ismer népmeséknek, ezzel felrészve széles körben ismert történeteket. Az előadásomban több videójátékon átívelve mutatom be bizonyos népmesék változatait, hogy összehasonlítsam őket az eredeti mesékkal.

Kálmán Renáta (Digitalizáció és Demokrácia kutatócsoport)
Facebook Oversight Board IV.: Az Oversight Board hatékonysága a számok tükrében

2020 októberében a Facebook létrehozta az Ellenőrző Bizottságát, amely egy egyedülálló szervezet. Alapszabályát tekintve a Bizottság egyik fő célja, hogy hozzáférhető jogorvoslati lehetőséget biztosítson a felhasználók számára a Meta platformok tartalom-moderálási döntéseivel szemben. Az elmúlt 3,5 év során a Bizottsághoz több millió ügy érkezett, főként a felhasználóktól, de a Meta által benyújtott panaszok száma is jelentős.

Tekintettel arra, hogy az Ellenőrző Bizottság teljesen szabadon dönthet arról, hogy mely ügyekben jár el, létrehozatala óta nem célja, hogy minden hozzá benyújtott ügyben döntsön, hanem egy precedensrendszer kiépítése érdekében, kizárólag az elvi jelentőségű, nagy horderejű ügyekben kíván dönten.

Statisztikai adatelemzéssel, előre meghatározott szempontok szerint, az összes Ellenőrző Bizottság által hozott döntést megvizsgáltuk a működésének kezdetétől egészen 2024. június 1-jéig. Az elemzés célja, többek között annak megállapítása, hogy a Bizottság képes-e az Alapokmányában meghatározott célját teljesíteni, miszerint egy felhasználók számára hozzáférhető és hatékony jogorvoslati fórumként szolgálni. A vizsgálati időszak alatt a Bizottság 98 döntést tett közzé, ezek elemzése hozzásegít annak feltáráshoz, hogy a Bizottság valóban hatékonyan és hozzáférhetően működik.

Márki Dávid (A digitális nyilvánosság jogi, politikai aspektusai kutatócsoport)
Nyilvánosság, magánszféra, nemzetbiztonság - Alapjogi kollíziók a titkos információgyűjtés során

A modern társadalmakban a nyilvánosság, a magánszféra és a nemzetbiztonság közötti kapcsolódás sokszor alapvető államszervezeti és alapjogi problémákat hoz felszínre. A titkos információgyűjtés és a leplezett eszközök alkalmazása során fellépő alapjogi kollíziók különösen élesnek tűnhetnek Magyarországon, tekintettel a jogszabályi keretrendszer és az emberi jogok védelme közötti egyensúlyozás politikai relevanciája miatt is. Az előadás egy nagyobb hangvételű kutatás megalapozására szolgál, és célja, hogy bemutassa a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységének jogi kereteit, a nemzetbiztonság, mint alapjogkorlátozási érdek és a magánszférához való jog értelmezési keretében.

A téma sajátossága, hogy nem csupán a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény rendelkezéseit (titkos információgyűjtés), hanem az ágazati szabályokat (leplezett eszközök alkalmazása) is figyelembe kell venni. Az Európai Unió Bírósága, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága is kiterjedt esetjoggal rendelkezik, amelynek bemutatása segítheti egy nemzetközi standard kialakítását. Az előadás ezért arra vállalkozik, hogy a felvázolja a hatályos jogszabályi keretrendszert, valamint a felmerülő alapjogi kollíziókat.